

HVERFIÐ MITT

GRAFARVOGUR

Einkenni Grafarvogs er samspil byggðar og náttúru. Hverfið liggur á austurjaðri borgarlandsins, meðfram norður strandlengju Reykjavíkur. Segja má að Grafarvogs-hverfið sé umlukið strandlengju til suðurs, vesturs og norðurs. Við austanverðan Grafarvoginn, sem hverfið tekur nafn sitt af, er mikið opið, óbyggt svæði í landi Keldna. Þegar norðar dregur koma landsvæði gömlu sveitabýlanna Korpúlfsstaða og Blikastaða. Staðsetning hverfisins gefur mikla möguleika á tengingu við náttúruna og iðkun íþróttar- og frístundagreina, sem tengjast náttúruupplifun. Útsýni er víða í hverfinu yfir haf, eyjur og voga. Fjöll blasa við, einkum Esjan og Úlfarsfellið. Tvær ár marka hverfið, Úlfarsá eða Korpa eins og hún er oftast kölluð og Elliðaárnar. Náttúrugæði setja óhjákvæmilega svip sinn á hverfið og auka lífsgæði íbúanna með ýmsu móti.

Náttúran og umhverfið.

Á vorin er það fagnaðarefni að sjá og heyra í hrossagauknum, spóanum og lóunni. Tjaldurinn dvelur við strandlengjuna allt árið ásamt æðarfuglinum. Gæsir gera stuttan stans við komu og brottför frá landinu vor og haust. Oft má koma auga á skarf á skeri, þar sem hann breiðir út vængina. Þessir fuglar eru einkennandi í móum og á strönd hverfisins, þó fleiri fuglategundir megi finna á svæðinu. Nú í haust hafa rjúpur líka sést á ferð. Þær eru ótrúlega spakar og hafa komið alveg að stofugluggum í Staðahverfi. Síðsumars mátti einnig sjá jaðrakann fyrir utan fjölbýlishús í Staðarhverfi. Þó hann sé algengur á Suðurlandi sést hann ekki oft í Reykjavík.

Gaman er líka að fylgjast með selunum sem hafa tekið sér bólfestu í Leirvoginum og flytja sig á milli skerja eftir flóði og fjöru. Sennilega sitja þeir um laxinn sem gengur bæði í Korpu og Elliðaárnar. Ekki geta mörg hverfi borgarinnar státað af þvílíku dýralífi og samt á enn eftir að nefna hestana, sem eru á beit handan Korputorgs, svo og allt hefðbundið dýralíf sem fylgir borgarlífinu svo sem fjölmarga hunda, ketti og spörfuglana.

Náttúrugæðin gefa tilefni fjölbreyttrar íþróttaiðkunar. Þannig gefa göngustígar möguleika til gönguferða, hlaupa og hjólræða. Stór golfvöllur Golfklúbbs Reykjavíkur við Korpúlfsstaði umlykur Staðahverfið og veitir möguleika á að iðka golfíþróttina. Kajakróður hefur átt sífellt meiri vinsældum að fagna og hafa kajakróðarmenn aðstöðu við veginn út í Geldinganes. Svifdrekaflugmenn á litlum vélknúnum farartækjum fljúga gjarnan yfir hverfið á fallegum sumarkvöldum og þegar horft er til Úlfarsfellsins má sjá menn svifa vindum þöndum úr fjallinu. Ekki er langt í næstu fjöll til að stunda fjallgöngur. Geldinganesið er stórt óbyggt svæði, sem gefur ýmsa möguleika til útivistar eins og Geirsnefið, þangað sem margir íbúar höfuðborgarinnar koma með hunda sína til útivistar. Svæðið er því

kjörið til útivistar og íþróttaiðkunar. Á seinni árum hefur ýmislegt verið gert til að auðveld útivist, m.a. átakið „Hjól- að í skjóli trjáanna“, sem miðaði að því að gera hjólastíga skjólsælli og meira aðlaðandi til notkunar. Upplýsingaskilti hafa verið sett upp við strandlengjuna og þar prýða listaverk göngustíga íbúum til ánægju og yndisauka.

Íbúðabyggðin nýtur góðs af fallegu útsýni og nálægð við náttúruna sem þó er ekki með öllu gallalaus. Hagamýs halda til í móanum og þegar vetrar leita þær inn í hlýjuna í húsunum. Það er stundum einkennilegt að þurfa að vera á músaveiðum á heimili sínu í borginni, þegar aðrir glíma við þennan vanda í sumarhúsum sínum.

En fyrst og fremst er náttúrutengingin dýrmæt fyrir íbúa Grafarvogs og gefur marga möguleika, sem lengi má bæta. 45% af landsvæði hverfisins eru opin svæði. Það er því verðugt viðfangsefni að hugsa um hvernig við getum best umgengist náttúruna, nýtt hana í fjölbreyttum tilgangi íbúum borgarinnar til gleði, ánægju og lærdóms. Möguleikarnir eru óþrjótandi og allar tillögur vel þegnar inn á vefinn Betri Reykjavík.

Íbúarnir og byggðin.

Í Grafarvogi búa um 18 þúsund manns og er hverfið næst fjölmennasta hverfi borgarinnar. Hér er einnig þéttbýlla en

víða eða 3 einstaklingar á hverja íbúð að meðaltali. Grafarvogurinn skiptist í nokkur hverfi. Þau eru: Hamrahverfi, Foldahverfi, Húsahverfi, Rimahverfi, Engjahverfi, Víkurhverfi, Borgarhverfi, Höfðar, Staðahverfi og Bryggjuhverfi. Rimahverfið er fjölmennast, en síðastnefndu hverfin tvö eru mjög lítil.

Þess hefur verið gætt í skipulagi að íbúðabyggðin sé blönduð og má í flestum hverfum finna blöndu af fjölbýlishúsum, einbýli og raðhúsum. Grafarvogurinn er friðsælt hverfi og skrár lögreglunnar sýna að afbrot og skemmdarverk í Grafarvogi eru með því minnsta sem gerist í höfuðborginni.

Nokkur atriði einkenna Grafarvoginn öðrum fremur þegar kemur að manngerðu hlið hverfisins. Þar ber fyrst að nefna kirkjugarðinn, sem þekur stórt svæði í miðju hverfisins eða um 30 hektara. Garðurinn var vígður fyrir 30 árum og óhætt er að segja að margt hafi breyst síðan þá. Upphaflega var garðinum ætlað miklu stærra svæði eða 91 hektari, en hann hefur verið minnkaður í tvisvar sinnum. Uppbygging hverfisins hefur verið hröð á þessum árum og því sennilega talið betra að nota svæðið undir íbúðabyggð fyrir hina lifandi fremur en legstað hinna látnu. Kirkjugörðum fylgir alltaf sérstök stemmning og er Grafarvogskirkjugarðurinn engin undartekning. Þar er fallegur gróður, kyrrð og friður, sem margir kunna að

meta. Garðurinn er hins vegar ekki óumdeildur, því mörgum finnst hann kljúfa Grafarvoginn í tvennt og vissulega þurfa samgönguæðar að liggja í kringum garðinn. En óhætt er að fullyrða að þau eru ekki mörg hverfin í Reykjavík, sem geta státað sig af svo nánú sambýli við framliðna íbúa borgarinnar. Um þetta leyti árs er garðurinn til mikillar prýði með ljósadýrd sinni og jólaskeiðingum. Það er umhugsunarefni og viðfangsefni fyrir íbúa Grafarvogs að velja fyrir sér hvernig kirkjugarðurinn getur best nýst íbúunum, þó með fullri virðingu fyrir hlutverki hans og virðingu fyrir hinum látnu og ástvinum þeirra, sem oft eiga erindi í garðinn.

Annar garður er ekki eru síður einkennandi fyrir hverfið. Það er Hallsteinsgarðurinn nýrst í Gufuneslandinu. Þar hefur listamaðurinn Hallsteinn Sigurðsson komið fyrir fjölmörgum höggmyndum á svæði sem er einn og hálfur hektari að stærð. Garðurinn rekur sögu sína til 1988 en þá setti listamaðurinn niður 25 höggmyndir á svæðinu. Lengi vel hirti Hallsteinn sjálfur um garðinn en Reykjavíkurborg hefur nú tekið við umhirðunni. Hverfisráð Grafarvogs veitti Hallsteini Sigurðssyni viðurkenninguna „Máttarstólpinn“ á síðast liðnu ári vegna framlags hans til menningar í hverfinu. Nýlega hefur verið komið fyrir útsýnispalli í garðinum, sem er liður í að gera garðinn og

strandlengjuna meira aðlaðandi fyrir íbúana og skapa möguleika á að njóta útsýnisins, sem er sérstaklega fallett á þessum stað.

Gufunesið er merkilegt svæði með langa sögu. Fyrstu rituðu heimildir um svæðið má finna í Landnámu. Í Gufunesi var kirkja og kirkjugarður frá tólfstu öld og langt fram á þá níttjándu. Fjar-símastöð Landssíma Íslands var reist á svæðinu um 1935 þegar verið var að koma á talsímasambandi við útlönd. Á stríðsárunum hafði herinn aðsetur á svæðinu og kom upp braggabyggð þar. Áburðarverksmiðjan var byggð á svæðinu 1952. Þegar grafið var fyrir verk-smiðjunni kom í ljós kirkjugarðurinn gamli, sem var færður til í kjölfarið. Um svipað leyti var Gufunesbærinn fluttur. Loks er rétt að nefna að í Gufunesi voru sorphaugar borgarinnar áður fyrr.

Íþróttar- og tómstundaráð hefur nú aðsetur í Gufunesbænum og rekur þar frístundamiðstöð einkum fyrir ungt fólk. Á þeirra vegum eru reknar 7 félagsmiðstöðvar og 8 frístundaheimili við grunnskólana í hverfinu. Auk gamla bóndabæjarins eru hlaða og súrheysturn notuð fyrir starfsemina. Nýlega óskaði Rótarýklúbbs Grafarvogs eftir því að taka hluta svæðisins í fóstur og stendur til að byggja upp aðstöðu fyrir útigrill á svæðinu. Gufunesvæðið gefur mikla möguleika til útivistar, leikja og íþróttaiðkunar. Þar hefur Skemmtigarðurinn einnig aðstöðu. Framundan er að skipuleggja svæðið og byggja það upp með þarfir íbúanna í huga. Á þessu svæði eru möguleikar á útivistarparadís fyrir Grafarvogsbúa, sem og aðra íbúa höfuðborgarinnar. Mikilvægt er að vel takist til.

Þegar kemur að byggingum held ég að ekki sé á neina byggingu hallað þótt Korpúlfsstaðir séu nefndir fyrstir. Þetta gamla bóndabýli á sér langa og merkilega sögu, en hýsir nú margvíslega starfsemi, m.a. Golfklúbb Reykjavíkur ásamt margvíslegri félags- og listastarfsemi.

Ekki er hægt að hverfa frá einkennum Grafarvogs án þess að nefna Egilshöllina, en hún er stærsta íþróttar- og afþreyingarmannvirki á Íslandi. Í Egilshöll er knattspyrnuvöllur, skautahöll, skotæfingarsvæði og skólaíþróttasalir.

YRSA

Hvernig væri að gefa karlinum fallegt og vandað armbandsúr?

Ný YRSA verð 48.700,-
ERNA Skipholt 3,
S. 552 0775 - erna.is

FASTUS

Pottar og pönnur í miklu úrvali

Fjölbreytt úrval af pottum og pönnum fyrir allar gerðir eldavéla. Allt að 50 lítra pottar. Góð gæði og frábært verð.

Fastus ehf. | Síðumúla 16 | 108 Reykjavík | Sími 580 3900 | www.fastus.is

Alltaf eitthvað nýtt og spennandi

Flott jólaföt fyrir flottar konur

Vertu vinur á Facebook

belladonna

Stærðir 40-60.

Skeifunni 8 • 108 Reykjavík • Sími: 517-6460
www.belladonna.is

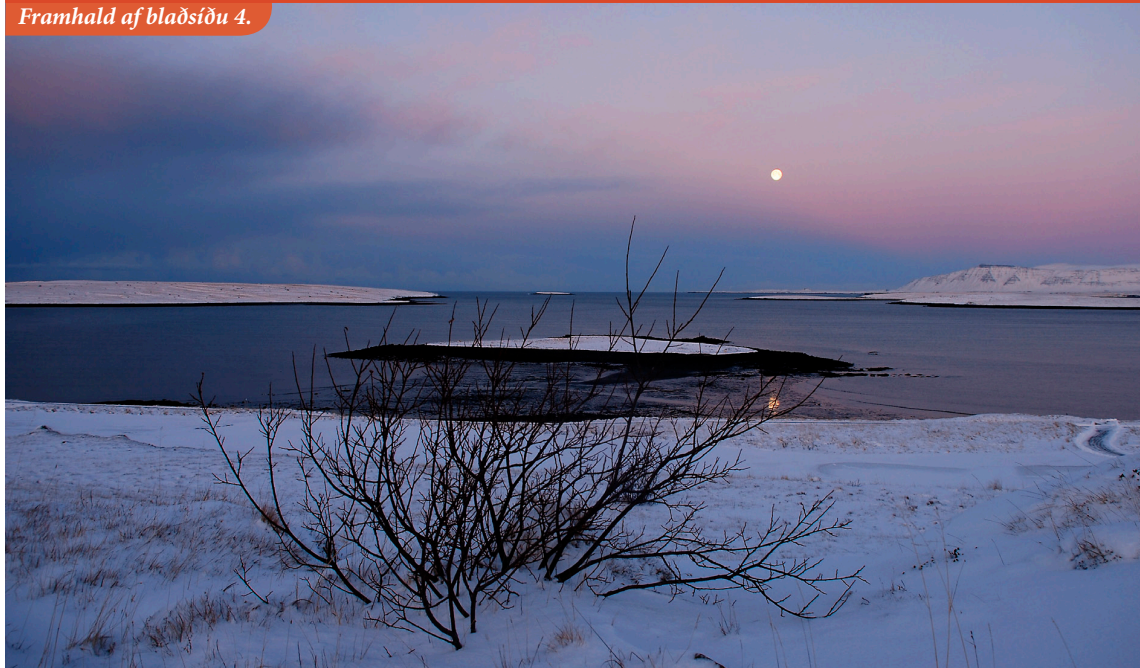
Fallega Jólaskeiðin frá Ernu

Verð 16.500,-

ERNA / SKIPHOLTI 3 / S.552 0775 / ERNA.IS

Framhald af blaðsíðu 4.

Íþróttaviðburðir eru þar algengir ásamt ýmsum menningarviðburðum og nú síðast kvikmyndasýningar, eftir að Sambíóin fengu aðstöðu í húsinu. Í húsinu eru höfuðstöðvar ungmennafélagsins Fjölnis, sem er íþróttafélag hverfisins. Skotveiðifélag Reykjavíkur, ísknattleiksfélagið Björninn og Heilsuakademían hafa einnig aðstöðu í Egilshöll. Auk aðstöðunnar í Egilshöll hefur Fjöltnir einnig aðstöðu í íþróttahúsinu í Dalhúsum og reynðar víðar í íþróttahúsum í hverfinu.

Þær byggingar sem hér hafa verið nefndar og eru hver með sínu sniði og gegna mikilvægu hlutverki í lífi íbúanna. Þær eru þó allar í jöðrum hverfisins og sakna margir þess að ekki sé til miðlæg menningarmiðstöð, með aðstöðu fyrir menningarviðburði og mannamót; tónleika, listsýningar, bókasafn, námskeiðahald, stað þar sem fólk kemur saman af ólíku tilefni.

Í Bryggjuhverfinu, sem staðsett er á falletum stað við Grafarvoginn, er helst að finna vandamál í sambýli íbúa og umhverfis. Hverfið er í nábýli við iðnaðarfyrirtækin í Höfðahverfinu og mikið hefur verið kvartað undan sandfoki í hverfinu. Einnig er þar skortur á þjónustu, sem stafar af því að hverfið er langt í frá fullbyggt. Vegatengingu í Grafarvoginn skortir tilfinnanlega, en þangað þurfa íbúar Bryggjuhverfis að leita eftir þjónustu Miðgarðs, leikskóla, grunnskóla og framhaldsskóla. Mikilvægt er að gera úrbætur í samgöngum hverfisins.

Félagslíf, menning og þjónusta.

Tvenn íbúasamtök eru í Grafarvogi, annars vegar Íbúasamtök Grafarvogs og hins vegar Bryggjuráðið. Bæði samtökin eru virk í að koma á framfæri hagsmunamálefnum íbúanna. En einnig er virkt félagsstarf meðal bæði yngri og eldri íbúa hverfisins. Korpúlpar eru samtök eldri borgara í Grafarvogi og hafa þau aðstöðu á Korpúlfsstöðum. Þau standa fyrir ýmsum viðburðum, bæði menningartengdum og ýms konar heilsurækt. Í Gufunesbænum fer fram félags- og listastarfsemi fyrir ungt fólk í hverfinu. Grafarvogsdagurinn er haldinn einu sinni á ári og þá leggja félagsamtök og fyrirtæki ásamt þjónustumiðstöðinni og Hverfisráðinu saman krafta sína til að búa til skemmtidagskrá. Mest er um heimatilbúin atriði, þar sem félagsauður hverfisins er nýttur. Í Bryggjuhverfinu er einnig reglulega haldin Bryggjuhátíð.

Í Grafarvogi eru 8 grunnskólar, 13 leikskólar og Borgarholtsskóli er framhaldsskóli hverfisins. Nokkrar deilur hafa verið uppi meðal íbúa vegna áforma borgarstjórnar um sameiningar leikskóla og grunnskóla í hverfinu. Um þau mál var haldinn mjög fjölmennur íbúafundur s.l. vetur. Enn er í gangi vinna við að útfæra þessar breytingar.

Miðgarður er þjónustumiðstöð hverfisins. Hún var lengi staðsett í Langarima, en er nýflutt í Gylfaflötina. Nýtt húsnæði þjónustumiðstöðvarinnar er fallegt, bjart og skipulagið þjónar þörfunum vel. Á undanförunum árum hefur hlutverkum þjónustumiðstöðvanna í Reykjavík fjölgað verulega. Mikið samstarf er á vettvangi Miðgarðs við aðrar stofnanir borgarinnar á svæðinu. Til dæmis er að störfum hópur sem leitar leiða til að minnka skemmdarverk í hverfinu og leggur sitt af mörkum til að hverfið verði með öllu skemmdarverkalaut. Í hópnum eru fulltrúar leikskóla, grunnskóla, framkvæmdasviðs Reyjavíkurborgar, lögreglunnar og fleiri aðila. Mikilvægt er að búa vel að því fjölbreytta starfi, sem Miðgarður sinnir.

Kirkjur í Grafarvogi eru einungis tvær. Fyrst er að nefna Grafarvogskirkju. Hún er vel staðsett við Grafarvoginn og þjónar Grafarvogssókn Þjóðkirkjunnar, sem er stærsta sókn landsins, stofnuð 1989. Auk þess er Íslenska Kristskirkjan með höfuðstöðvar í Grafarvogi. Hún er lúthersk frikkirkja stofnuð 1997. Söfnuðurinn á bakgrunn sinn í samtökunum Ungt fólk með hlutverk, sem störfuðu í lengi sem leikmannahreyfing innan Þjóðkirkjunnar. Fyrirhuguð er bygging kapellu í húsnæði kirkjugarða Reykjavíkur í Grafarvogskirkjugarði og mun hún þjóna íbúum Reykjavíkur án tillits til trúarskóðana.

Verslunarkjarnar eru á nokkrum stöðum í hverfinu. Stærstir þeirra eru Spöngin og Korputorgið, en einnig eru verslunarkjarnar í Rimahverfi og Foldahverfi. Illa hefur gengið að halda úti verslunarekstri í öðrum hverfum.

Atvinnurekstur í hverfinu er nokkuð mikill í samanburði við önnur hverfi borgarinnar. Í tölfraði hverfanna á vef Reykjavíkurborgar má sjá að í hverfinu eru 6.500 störf í atvinnuhúsnæði sem er 400.000 m² að stærð. Það eru eingöngu Miðbærinn, Háaleiti og Bústaðir, Hlíðar og Laugardalurinn sem státa af fleiri störfum. Sennilega eru flest störf in í Höfða-

hverfinu, en einnig eru stórir vinnustaðir í Gufunesi og á Keldum.

Samgöngur.

Lengst af voru tvær meginleiðir inn í hverfið; um Ártúnshöfða yfir Gullinbrú og frá Vesturlandsvegi um Víkurveg. Fyrir fáum árum var opnuð tengileið frá Vesturlandsvegi inn í Staðahverfið og var það mikil samgöngubót. Greið leið er inn í Bryggjuhverfið frá Gullinbrú, en vegatengingu skortir í hina áttina frá Bryggjuhverfi inn í Grafarvoginn. Aðalsamgönguáætlun Bryggjuhverfisins er um Sævarhöfðann með slæmar tengingar við stofnbrautir og afleitir malarvegur tengist Stórhöfða. Það er mjög nauðsynlegt að auðvelda aðgengi íbúa Bryggjuhverfis að þeirri þjónustu sem í boði er í Grafarvogi, einkum vegna þess að hverfið er lítið og ekki sjálfbært um þjónustu, enda langt í frá fullbyggt. Æskilegt er að gera vegtengingu úr Bryggjuhverfi inn á Gullinbrúna.

Tenging við Korputorg er eingöngu frá Vesturlandsvegi. Umræður hafa verið um að tengja Grafarvoginn betur við þennan verslunarkjarna hverfisins.

Betri Reykjavík og hverfipottar.

Á næstunni gefst íbúum Grafarvogs eins og öðrum íbúum Reykjavíkur kostur á að velja verkefni á sviði stofnfrankvæmda og viðhaldsverkefna fyrir hverfið á vefnum Betri Reykjavík. Inn á vefinn verður sett sérstakt svæði um svokallaða hverfapotta. Í fyrstu umferð gefst íbúum tækifæri til að gera tillögur að framkvæmdaverkefnum og viðhaldsverkefnum, en þau sem mest fylgi fá frá íbúum verða kostnaðarmetin. Í framhaldinu gefst íbúum möguleiki á að kjósa þau verkefni sem þeir vilja helst sjá framkvæmd í hverfinu. Það verður spennandi að sjá hvernig þessi lýðræðistilraun tekst.

Í hverfispotti Grafarvogs verða rúmlega 40 milljónir til ráðstöfunar í ofangreind verkefni. Ég vil enda þennan pistil um Grafarvog á að hvetja íbúana til að vera virkir í stefnumótun fyrir hverfið með því að gera tillögur að verkefnum og kjósa um þau þegar möguleikinn opnast, en hann verður kynntur sérstaklega af borgaryfirvöldum. Á Betri Reykjavík er líka möguleiki til að koma stærri sem smærri verkefnum á framfæri árið um kring.

Ingbjörg E. Guðmundsdóttir
formaður Hverfisráðs Grafarvogs.